

نام درسی: **مطالعات اجتماعی نهم** (درس اول)

سلام و عرض ادب پیشگاه تمامی دوستان و همکاران عزیز

در خدمت تون هستیم با تدریس **درس اول مطالعات اجتماعی**

امیدوارم بتونیم در کنار هم از دانش و اطلاعاتمون استفاده کنیم در جهت بهبود دانش خودمون و کمک به آینده سازان این مملکت

فصل ۱: دوستان ما

درسی ۱: دوستی

حوزه های موضوعی: نظام اجتماعی، فرهنگ و هویت

مفاهیم کلیدی: حقوق و قوانین، مسئولیت ها و تکالیف، میراث فرهنگی، تعلق و هویت

مهارت های کاوشگری: کاوشگری و بررسی، مشارکت، خلاقیت، برقراری ارتباط، واکنش شخصی و اظهار

نظر

ارزش ها و نگرش ها: پیروی از دستورات دینی در موضوع دوستی، تمایل به ایجاد رابطه ی دوستی صحیح و

رعایت آداب دوستی

اهداف کلی :

۱. دانش آموزان نقش و تاثیرات دوستی را ارزیابی و ملاک ها و معیار های عقلانی و دینی را برای انتخاب دوست به کار می گیرند و راهکارهای حفظ دوستی و حقوق متقابل دوستی را نشان می دهند.
۲. دانش آموزان لزوم رعایت آداب اخلاقی و آموزه های دینی را در مسائل مختلف تجزیه و تحلیل می کنند و نسبت به رعایت این آموزه ها در زندگی فردی و اجتماعی تمایل نشان می دهند.

انتظارات یادگیری: انتظار می رود دانش آموزان با یادگیری این درس بتوانند:

- ✓ ویژگی های یک دوست خوب را فهرست کنند.
- ✓ در مورد تاثیرات دوستی بر جنبه های مختلف زندگی انسان اظهار نظر کنند و توضیح دهند.
- ✓ در موقعیت های فرضی در مورد روابط با دوستان مختلف تصمیم گیری مناسب نموده و مهارت نه گفتن را در برخورد با موقعیت های نامناسب بروز دهند.
- ✓ با توجه به ملاک های عقلانی و دینی دوستان خود را انتخاب و روابط با آنها را تنظیم و آداب دوستی را رعایت کنند.
- ✓ حقوق متقابل دوستی را بشناسند.

فصل در یک نگاه

نوجوانی دوره ی گذر و مرحله انتقال به بزرگ سالی است. نوجوان به سرعت از محرک های محیطی متاثر می شود و رفتار های خطر جویی را انجام می دهد. گروه همسالان در دوره نوجوانی از حیث سن تقویمی و عقلی به هم نزدیک هستند و می توانند فشار روان شناختی خواسته یا ناخواسته ای را از طریق گروه بر اعضا وارد کنند. رفتار های پر خطر معمولا در این گروه های دوستی شکل می گیرد. اما دوستی یک نیاز نیز هست. لذا اگر در این سن شیوه های صحیح دوستی و انتخاب دوست و مهارت های اجتماعی به طور صحیح به نوجوانان آموزش داده شود می توانند این دوستی ها را به فرصت های خوب برای سازندگی و ارتقاء شخصیت خود مبدل کنند.

در این فصل دانش آموزان با جنبه های مختلف تاثیرات دوستی بر زندگی آنها، شیوه ها و ملاک های عقلانی_ دینی برای انتخاب دوست و آداب دوستی آشنا می شوند.

مواد و وسایل لازم

کتاب درسی، کاربرگ های فعالیت، در صورت امکان نمایش فیلم های مناسب آموزشی، کتاب های آموزشی که درباره دوستی متناسب با سطح مخاطبان نوشته شده است.

درس ۱: دوستی

مراحل تدریس و ایجاد فرصت های یادگیری

پیشنهاد هایی برای شروع و پیشبرد درس: (فضای طرح سوال را بوجود بیاورید.)

برای شروع اگر فیلم یا داستان جالبی در اختیار داشته باشید، انگیزه ی خوبی برای دانش آموزان و شروع بحث، به وجود می آوريد. در صورتی که داستانی ندارید می توانید از خاطرات خودتان و دوستان تون که باعث تغییر موقعیت شما شده (بهبود اوضاع) استفاده کنید.

بعد از دانش آموزان بخواهیم درباره ی شخصیت ها و گفتار و رفتار آنان، سوالاتی را مطرح کنند. در ادامه می توئیم بپرسیم چه سوالاتی در باره موضوع دوستی دارند؟

به این ترتیب هم با پیش دانسته های بچه ها آشنا می شویم و هم در می یابیم که نقاط ابهام آنها در مسئله ی دوستی چیست و یا چه انتظاراتی از دوستان خود دارند.

بعد از مطالعه ی متن کتاب صفحه ۱۰

دوستی یک نیاز است...

فعالیت ۱ کتاب را انجام می دهیم. از دانش آموزان می خواهیم یک صفحه کاغذ سفید آماده کنند و نام یکی از دوستان خود را بر روی آن بنویسند و سپس علت دوستی خود را با او ذکر کنند.

لازم نیست که بچه ها حتما به هم کلاسی های خود اشاره کنند و ممکن است نام دوستان دوران بچگی، فامیل و همسایه را نیز بنویسند.

برای جمع بندی موضوع، ابتدا عللی را که دانش آموزان به آنها اشاره کرده اند، روی تخته بنویسیم. این علل در واقع همان کار کردهای مختلف دوستی است که در صفحه ۱۱ کتاب به آن اشاره شده است. بعد از بچه ها می خواهیم این کار کردها را که تحت عنوان اهمیت دوستی آمده است از روی کتاب بخوانند.

اهمیت دوستی

از فعالیت ۱ چه نتیجه ای گرفتید؟
داشتن دوستان خوب مزایا و فواید زیادی دارد:

انسان از صحبت کردن و همنشینی با دوستان خوب لذت می برد. هر یک از ما گاهی با موضوعاتی برخورد می کنیم که می خواهیم درباره آنها با دیگران صحبت و همفکری کنیم.

همه ما دوست داریم گاهی شادی ها یا ناراحتی های خود را با دوستانمان در میان بگذاریم. صحبت کردن با دوست عاقل و صبور باعث می شود احساس سبکی و آرامش کنیم.

همه ما در زندگی به کمک دیگران نیاز داریم. دوستان به ما در مشکلات یاری می کنند.

یکی دیگر از فواید مهم دوستی این است که انسان از طریق همنشینی و گفت و گو با دیگران چیزهای جدیدی یاد می گیرد و به آگاهی های خود می افزاید.

فعالیت ۲
درباره ی یک یادونفر از صمیمی ترین دوستانتان خوب فکر کنید. در چند جمله بنویسید که دوستی با آنها چه تأثیرات مثبت یا منفی روی شما گذاشته است (برای مثال روی لباس پوشیدن، علاقه مندی ها، هدف ها، وضعیت تحصیلی و ...). لازم نیست نام دوستانتان را بگویید.

11

www.my-dars.ir

در مرحله ی بعد باید بچه ها را آماده کنیم تا در مورد اثرات مثبت و منفی دوستی بر زندگی فکر کنند.

برای این منظور دوباره از آنها می خواهیم که اسم یکی یا دو نفر از دوستانشان را بنویسند و بگویند چه تأثیری در زندگی آنها داشته اند؟

مثال : دوستی با آیدین باعث شده من به موسیقی علاقه مند بشوم.

دوستی با آیلار موجب شده به تمیزی لباسم اهمیت بدهم.

دوستی با محمد باعث شده من به مطالعه علاقه مند شوم.

بهتر است برگه ها را بگیریم و بدون ذکر اسم فقط تاثیراتی را که هر کس نوشته بخوانیم.

چند تاثیر مثبت و چند تاثیر منفی

به کمک بچه ها نتیجه بگیریم که چقدر دوستی بر زندگی ما تاثیر دارد.

برای فهم بهتر موضوع، می توانید از خاطرات خودتان و تاثیرات دوستان بر زندگی تان در کلاس تعریف

کنید. معمولاً بچه ها دوست دارند در این گونه موارد تجربه بزرگتر ها را بشنوند.

این قسمت میتونه در مورد علاقه مند کردن بچه ها استفاده بشه.

در مرحله ی بعد میتونیم دانش آموزان را گروه بندی کنیم و از آنها بخواهیم خصوصیات یک دوست خوب را

روی کاغذ بنویسند. (حداقل ۴ ویژگی) پس از پایان وقت نماینده ی هر گروه خصوصیات را بخوانند. نکات

مشترکی را که همه بچه ها به آنها اشاره کرده اند با کمک خودشان استخراج کنیم.

سپس به دانش آموزان می تونیم بگیم که ما برای انتخاب دوست باید به سخنان بزرگان دینی خود هم توجه

کنیم.

برای این منظور فهرست خودتون رو با مطالبی که در کتاب از قول پیامبر اکرم (ص) و امام علی (ع) نوشته

شده مقایسه کنید.

کدام خصوصیات مشترک وجود دارد؟

کدام یک رو شما اشاره نکردید؟

به این ترتیب بچه ها با خواندن متن صفحه ۱۲ و ۱۳ و مقایسه آن با نظرات خود، به ملاک های عقلانی و

دینی برای انتخاب دوست پی می برند.

www.my-dars.ir

ویژگی‌های دوست خوب

گفت‌وگو با پدر و مادر

دوست خوب
کیست؟ چگونه دوستان
خود را انتخاب کنیم؟

فرزندان عزیز

برای انتخاب دوست و شناخت دوست خوب، باید ملاک‌هایی داشته باشیم:
امیرمؤمنان حضرت علی بن ابی‌طالب (ع) در نامه‌ی خود به فرزندشان امام حسن (ع) فرمودند:
با نیکان همدلی و رفاقت کن تا از آنان باشی و از بدان جدا شو تا از آنان نباشی.
به سخنان ایشان بیشتر دقت کنیم و ببیندیشیم.

سخنان امام علی (ع) درباره‌ی دوست

- کسی را برای دوستی انتخاب کن که تو را از بدی‌ها و کارهای نامناسب بازدارد؛ زیرا چنین دوستانی به تو یاری می‌رسانند و سبب پیشرفت تو می‌شوند.
  - دوست کسی است که در پشت سر هم صادق باشد؛ یعنی حقوق دوست خود را صادقانه رعایت کند و با او بکرو باشد.
  - هر کس ادب ندارد، عقل هم ندارد.
- نتیجه می‌گیریم
دوست خوب، خیرخواه شماست و شما را از کارهای بد و نامناسب بازمی‌دارد.
دوست خوب با شما صادق و بکرتنگ است.
دوست خوب خوش‌اخلاق و با ادب است.

۱۲

همان‌طور که پیشوایان بزرگ دینی به ما توصیه می‌کنند که با افراد عاقل، با ایمان و نیکوکار دوستی کنیم، آنها از ما می‌خواهند که از دوستی با افراد دروغگو، بخیل و سخن‌چین خودداری کنیم.

پیامبر عزیز ما حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) می‌فرماید:

بدترین افراد کسانی هستند که میان مردم سخن‌چینی می‌کنند و بین دوستان جدایی می‌اندازند.

به عنوان تکلیف خارج از کلاس از دانش آموزان خواهیم فعالیت ۳ و ۴ را انجام دهند.

فعالیت ۳ تقویت کننده مهارت مشارکت است.

فعالیت ۴ به منظور تقویت مهارت های زبانی و سواد خواندن طراحی شده است.

هدف از فعالیت های در درس اجتماعی یه قسمتی برای **افزایش مشارکت و کار گروهی** دانش آموزان هست.

طبیعی هست که در ابتدای سال شاید هفته های اول به اون هدف مون از انجام کار گروهی نرسیم ولی با تمرین و تکرار و آگاه سازی دانش آموزان در مورد کار گروهی و مشارکت این امر امکان پذیر خواهد بود.

هر چیزی نیاز به زمان داره

استفاده از فیلم های آموزشی و کلیپ هایی که در دسترس هست در اینترنت ، مثلا ساخت و احداث جاده و ساختمان زمین ورزشی و فعالیت هایی که نیاز به مشارکت داره.

وقتی بچه ها اینگونه فیلم ها رو می بینند و بعد در مورد مزایای کارهای گروهی و فواید اونها بحث می کنند خود بخود گرایش خواهند داشت به کار گروهی.

اما در مورد علاقه مند سازی دانش آموزان باید این رو عرض کنم که من معلم اولاً باید خودم به این درس علاقه مند باشم

من معلم اگر بتوانم ارتباط عاطفی با دانش آموزانم برقرار کنم طبیعی هست دانش آموزان به درس من هم علاقه مند خواهند شد.

یکی از اصول علاقه مندی دانش آموزان به درس علاقه مند کردن دانش آموزان به خودمون هست.

استفاده از کلیپ های کارتونی و آموزشی بحث و گفتمان و ارائه نظرات دانش آموزان و نکته ی اصلی احترام به نظرات اونها باعث خواهد شد علاقه مندی بیشتر بشه.

سعی کنیم در بحث‌ها گفتگوها و جواب‌ها خودمون رو بزاریم جای دانش‌آموزان سنمون رو پایین بیاریم. اکثرانگران این هستیم که انجام کار گروهی و بحث‌ها زمان ما رو خواهد گرفت.

اگر معلمی با طرح درس وارد کلاس بشه، طرح درسی که خودش برای کلاس خودش تنظیم کرده متناسب با اهداف درس .... هیچ وقت زمان رو از دست نخواهد داد.

پس داشتن طرح درس حتی در حد دو سه سطر به من آرامش فکری خواهد داد و کلاس من رو هدفمند خواهد کرد.

در پایان سپاس گزارم از تمامی دوستان عزیز که این فرصت رو به بنده دادند.

سوال همکار:

فعالیت‌های گروهی مثل اون فعالیت ۳ رو میسپرید ک داخل خانه درستش کنند روزنامه دیواری چیزی یا اینکه بیان سر کلاس وسایل بیارن آمادش کنند؟ من خودم وقتی میگم بیان سر کلاس یک کم شلوغ کاری میشه. بعضی‌ها یک تیکه یادشون می‌ره و بیکار می‌موندند.

پاسخ استاد:

اگر برخی از دانش‌آموزان باهم همسایه هستند یا خونه شون نزدیکه می‌تونند این فعالیت رو خارج از کلاس انجام بدن. داخل کلاس هم انجام بدن موردی نداره. مطالب رو جمع‌آوری کنند و در کلاس تنظیم کنند.

سوال همکار:

آخه اگه ی گروه از قبل آماده کنند بعد یک گروه بخوان داخل کلاس آماده کنند یک کم بی نظمی میشه میدونید بیکار میشند بعضیا و شلوغ بازیشون میگیره 😊

پاسخ استاد:

با کلاستون می‌تونید تنظیم کنید. یا می‌تونید یه روزنامه دیواری کلی با مشارکت همه برای کلاس یا مدرسه درست کنید.

در جلسات بعد حتما مطالبی آماده خواهیم کرد در مورد علاقه مند کردن بچه‌ها به کار گروهی